SOOVITUSED ABIMATERJALI KASUTAJALE (viidud aabitsa trükiga vastavusse 20.08.2020)

Prinditav abimaterjal asub õpetaja veebitöökavas vastava tähe õppimise nädala juures (õpetajal on ligipääs, kui koolil on ostetud õppekomplektid kogu klassile). Digiaabitsa esimeses, lisamaterjalide peatükis saab kasutada veebipõhist ladumisaabitsat.

Aabits	Abimaterjal
HÄÄLIK JA TÄHT A LK 12–15	1. A-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. Leia A-täht aabitsast, klassist! 2. Sõnad „isa“, „ema Anna“. Sõnade häälimine. Leia sõnadest A. Õpetaja häälib. Kuula! (Õpilane esmalt kuulab, järgneb kooshäälimine, viimasena õpilane häälib ise.) Kui kuuled A-häälikut, tõsta käsi. *Häälimist kasutada igas tunnis võimalikult palju.* ***Soovitus:*** *häälimine + käeliigutus, esemete paigutamine ritta, kriipsude tõmbamine vms aitab kaasa hilisemale häälimise-kirjutamise koostegevusele.* 3. Õige tähekujutise leidmine. Leia tähereast kõik A-tähed. Mitu leidsid? 4. Sõnade kasvatamine – sõnatrepid. Sõnu kasvatame, lisades ühe tähe juurde. Alguses on vaid üks täht – A. Häälda teda. Jäta täht ja tema hääldus meelde! Lisame ühe tähe juurde – I. Hääldame selle A järele. Saime AI – jäta meelde! Jne. Mis sõna kokku tuli? AIAS – A lk 12 pilt – A-täht on samuti kus? Mis selles aias kasvab? 5. Täishäälik + suluta kaashäälik. Skeemilt sõnaühendite lugemine: AAN, AAM, AAL. Häälikute arvu määramine sõnades, appi võta esemed/kriipsud vms. 6. Parem-vasak kordamine, kinnistamine, lugemise suund. Oma keha tunnetamine, parem-vasak pool, üleval-all suund. 7. Häälikupikkuse kast. Otstarbekas on tutvustada kahte häälikupikkust – lühike ja pikk. Vaata neid sõnu! Mis on sarnast? Loeme reas – MALE MAALE. Loeme tulbas! 1. tulbas on lühikese A-ga sõnad. Vaata, me kirjutame lühikese A ühe tähega ja hääldame lühidalt. 2. tulbas sõna keskel on kaks A-d ja me hääldame venitades AA. Viimasena sõnatähenduste arutlus, nt sõna „vari“. Mis tähendab „vari“? Kuidas ta tekib? Vaata A pilti lk 12, leia VIHMAVARI. Jne. 8. Sõna „maasikas“ kasvatamine nii nagu 4. punktis kirjeldatud. Kastis on üks maasikas, aga midagi on tal puudu. Mis on puudu? Lõpeta joonistus! 9. Lausetrepid – lausete kasvatamine, lisades igale reale ühe sõna. 10. Sõnade häälikkoostise võrdlemine, võrdlev häälimine rea kaupa – ELLA ALLA, skeem (kriipsukeste joonistamine). Mis on ühist? Mis on erinevat? Viimasena tähenduse selgitus. 11. Skeemilt häälimine AVE-ASE, KAAL-KEEL. Leia värviline ring. Mis täht seal on? Häälda seda, jäta meelde! Liigu mööda noolt järgmise täheni. Mis täht seal on? Häälda see täht! Jne. Mis sõna kokku tuli?
HÄÄLIK JA TÄHT E	1. E-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Leia E-täht aabitsast, klassist!

LK 16–19	3. Õige tähekujutise leidmine. Leia tähereast kõik E-tähed. Mitu leidsid? 4. Sõnade häälimine, E asukoha määramine. 5. Sõnaskeemi lugemine (pikale EE-le eelneb suluta kaashäälik). 6. Häälikuühend EA ja AE. Vaata 1. tulba sõnu! Mis neis on ühist? (Sõnade keskel on AE.) Vaata punaseid tähti EA, loeme need kokku! Jäta nende kõla meelde! Kõikides 1. tulba sõnades on EA, loeme kõik sõnad! Sama teise tulbaga Aeühendiga. 7. EE sõna keskel, sõnaskeemi lugemine. Lisame pikale EE-le tähti juurde, algselt võib lisada lõppu. Näiteks EE, hääldame! Lisame lõppu S-i, mis tuleb kokku? EES – jäta meelde! Nüüd lisame ette M, hääli! Mis tuleb kokku? 8. Lausete lugemine. Häälikkoostise analüüs: kus on E? (Kas sõna alguses, sees või lõpus?)
HÄÄLIK JA TÄHT I LK 20–21	1. I-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. Seosed. Mida I-täht sulle meenutab? 2. Sõnataktist saab sõna – IIV, IIVI LIIVI – tähe lisamise meetodil. 3. Lausete lugemine. I asukoht. Mis tähendab „kari hiiri“? Kui palju on kari? Kas üks on kari? Kari-hiir kui liik. Sire kui omadus – nõtke, sihvakas. 4. Tähe äravõtmine ja sõna tähenduse muutumine. VIGA-IGAV. 5. Ühendamine S-IIS, R-IIS, V-IIS. Sobivate lausete moodustamine. 6. I-hääliku pikkus, võrdlev hääldamine. Kuidas on õige? 7. Sõnatrepp, AI-SAIA. 8. Ühend AI, häälimine. AI ja suluta kaashääliku lõpp. Tähendused.
HÄÄLIK JA TÄHT N LK 22–23	1. N-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Eristamine teistest tähtedest ja sümbolitest. 3. I-hääliku pikkused – lühike ja pikk. Vt juhendit A-tähe juures 7. punkt. 4. Täishäälik + suluta kaashäälik. 5. Laused Niinaga. O**N** **N**ALI. Kujundisse mõelda sobiv pilt. Toetavad pildid A lk 22–23. Milles on nali? (Raamatus.) Mis ajab nutu peale? (Sibul.) Nele neli mida? (Nuppu.)
HÄÄLIK JA TÄHT M LK 24–25	1. M-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. Seosed. Mis tähega on M-täht sarnane. M-tähe pööramine, kujutamine tahvlil või liival, voolimine. 2. Lugemise suund ja M-häälik sõna lõpus. Tähendused. 3. Eristamine. 4. Lausete lugemine sõnatreppidel. MOO + suluta sulghäälik. 5. Sõnade moodustamine – LAMMAS, SAMMAS, HAMMAS. 6. Lausete lugemine sõnatreppidel. 7. Lausete lugemine. Mis on Mihklil? Mis Maidol, Maarikal? 8. Lugemine, M-hääliku asukoht.
HÄÄLIK JA TÄHT L LK 26–27	1. L-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. Seosed. 2. Sõna kasvatamine (vt juhendit A-tähe juures 4. punkt). 3. Sõnaskeemide lugemine. 4. Pikk LL sõna lõpus. Tv lk 23, h 5 sõnadega. 5. L-hääliku pikkus.

	6. Loe ja jälgi joont! Sobita! AIA LABIDAS. AINA LOBISEB. A lk 26 pilt. Arutlus unenägudest. 7. Sobiv sulghäälik ja sõnatakt ULL. 8. Harjuta siksak lugemist. Alusta tähest, mis on tähe-kujundi sees.
HÄÄLIK JA TÄHT S LK 30–31	1. S-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. Seosed – S nagu uss. Ussikeste joonistamine. 2. S-hääliku asukoht. 3. Sõna kasvatamine. 4. Sõnade moodustamine. 5. Loetelu, pikema lause moodustamine. Sitikad = putukad. 6. Sõna kasvatamine. 7. Loetelu, pikema lause moodustamine. 8. Tähe lisamisel/äravõtmisel saan uue, erineva tähendusega sõna. 9. Lausete lugemine. Häälikuanalüüs, S-hääliku asukoha määramine. 10. Sõnatreppide lugemine. Mõiste „susi“.
HÄÄLIK JA TÄHT O LK 32–33	1. O-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. O hääldus, suu asend. 2. Sõna kasvatamine. 3. Sõnatrepp. 4. Äravõtmine ja tähendus. 5. Lugemine. Mõisted „hoog“ ja „mänguhoog“. Millel saab veel hoog olla? 6. Sõnatrepp. 7. Sõnade moodustamine lõpuga -OOS. 8. O häälikupikkus. Sõnade tähendused. Mis jutt on lorijutt? Mis on loor? A lk 33 pilt. 9. Lausete lugemine.
HÄÄLIK JA TÄHT Õ LK 34–35	1. Õ-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. Õ hääldus, suu asend. 2. Ühendid ÕU JA ÕI üksi ja sõnades, lauses. 3. Lause moodustamine. 4. ÕI ja ÕU sõnades ja lauses. 5. Sõnatakti -ÕIN ettelisamine. 6. Ühend ÕE ja OE sõnades. 7. Õ ja O eristamine. 8. Leia tulbast sama sõna.
HÄÄLIK JA TÄHT Ö LK 36–37	1. Ö-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. Ö hääldus, suu asend, eristamine E-häälikust, O-häälikust. 2. Eristamine tähereast. 3. Ö-hääliku eristamine E-häälikust, O-häälikust. 4. Pikk ÖÖ, liitsõnad. 5. Lugemise suund. 6. Lausete lugemine. 7. Lugemine, tagurpidi lugemine – ÕIS-SÕI. Ühend ÕI, sõnade moodustamine. 8. Liitsõnad. Kes võiks olla siis ööloom? 9. Õ, Ö ja O eristamine. Sõnatulbad. Tähendusega/tähenduseta sõnad.
HÄÄLIK JA TÄHT R LK 40–41	1. R-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Sõna kasvatamine. 3. Märgi lugemise järjekord noolega. Kirjuta sõnad joonele.

	4. R-hääliku pikkus. 5. Lugemine. Sobivate piltide leidmine A lk 40–41. Värvi ringid (roosa, pruun, roheline). 6. Linnanimed. Lausete moodustamine.
HÄÄLIK JA TÄHT U LK 42–43	1. U-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Eristamine tähereast. 3. Sõna kasvatamine. 4. -UUL sõnatakt, hääliku lisamine sõna algusesse. 5. KUU- sõnatakt, hääliku lisamine sõna lõppu. 6. Lausete moodustamine ja lugemine. 7. Tagurpidi lugemine, tähenduse säilimine, muutumine, kadumine.
HÄÄLIK JA TÄHT T LK 44–45	1. T-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Eristamine tähereast. 3. Lausete lugemine. 4. Sõnad – kus on T-häälik (alguses, sees, lõpus)? 5. T-hääliku pikkus. Mõisted „koda“, „kotad“, „rada“. A lk 44–45 abiks pildid. 6. Loe! Sobita! 7. Väljend „mitte tuhkagi“. Mis see tähendab? Arutlus. Leia õige.
HÄÄLIK JA TÄHT D LK 46–47	1. D-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Sõnatulpade lugemine. Mitmuse lõpp. 3. Mustrid. 4. Mõned sõnad algavad D-tähega. A lk 46 diivanil istuv koer võib olla dogi. Mõiste daam tv lk 38 h 1., 2. 5. Sõnatrepp.
HÄÄLIK JA TÄHT Ü LK 48–49	1. Ü-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Kutse, kutse lugemine. 3. U ja Ü eristamine sõnatulpades. 4. Väljend „üle küla“. Mis on ürt? Näited. 5. Laused. Sobiv pilt haigest Jürkast A lk 49.
HÄÄLIK JA TÄHT Ä LK 50–51	1. Ä-tähe tutvustamine, suure trükitähe Ä värvimine. 2. Ä asukoht sõnas. 3. Ä häälikupikkus. 4. Asendamine ja äravõtmine, mäng tähendustega. 5. Lugemine. Arutlus, mis võib olla üle ääre? 6. Sõnatrepp. 7. -ÄRT ja lisa täht sõna algusesse. 8. Loe lause.
HÄÄLIK JA TÄHT P LK 52–53	1. P-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Eristamine tähereast. 3. Pikk P sõnaühendis. 4. P häälikupikkus. 5. Sõnatrepp. 6. P häälikupikkus. Need kõik on tegevused. Arutlus – papa raputas õunapuud. Mis õunapuu tegi? Mis võis õuntega juhtuda? 7. Siksak lugemine. Alusta sõnast, mille ees on nr 1.

	8. P-hääliku asukoht sõnades. 9. Sobita!
HÄÄLIK JA TÄHT B LK 56–57	1. B-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Sõnakasvatamine. 3. Loe nimed, loe nimetused. Leia nimedest B-täht. Ühenda nimi ja sobiv nimetus. 4. B ja P eristamine. 5. Mis sobib?
HÄÄLIK JA TÄHT J LK 56–57	1. J-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Lugemine, J sõna ees. Jooni J järel olev täht punaseks. J tahab olla sõna ees koos täishäälikuga. 3. J sõna keskel. 4. J ja I eristamine. 5. J sõna ees, lausete lugemine. A lk 57 pildid.
HÄÄLIK JA TÄHT K LK 58–59	1. K-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Lausete lugemine. Mõisted „kõndiv“ ja „keksiv“. 3. KK sõna lõpus ja sobiv algus. 4. Riimi lugemine. 5. G ja K eristamine. 6. K või KK. 7. Lausete lugemine.
HÄÄLIK JA TÄHT G LK 60–61	1. G-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Lausete lugemine. Mõisted „raag“ ja „gaasivesi“. 3. Massiühik gramm. Mis veel kaalub vähe? Aga mis kaalub väga palju? 4. Väljend „pole grammigi“. Mis see tähendab? Iseloomusta gorillat oma sõnadega. 5. Sõnade moodustamine. 6. G ja K eristamine. 7. Loe! Ühenda vastandsõnad.
HÄÄLIK JA TÄHT H LK 62–63	1. H-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Lausete lugemine. Emotsiooni tajumine. Hüüdsõnad „ah!“ ja „oh!“. 3. Hamba-tegelased. Mis neid ühendab? Aga mis eristab? 4. Sõna ja nimi HELI. Mis võib veel heli teha? Milliseid helisid tead? 5. Sõna „hüppab“, sõna/sõnade lisamine. Väljend „hüppab rõõmust lakke“. 6. Sõnatrepp. 7. Sõna „hüppab“ sünonüümid. 8. Liitsõna sõnaga „hapu“. Mis sulle maitseb?
HÄÄLIK JA TÄHT V LK 64–65	1. V-tähe tutvustamine, joonistähe värvimine. 2. Nimede lugemine. Nimi + lause lõpp. Mis tähendab „on vigurit täis“? 3. Sõnade lugemine. Mis neid sõnu ühendab? Kuidas tekib vikerkaar? Mis on loendis puudu (mida on veel vaja, et vikerkaar tekiks)? 4. Vanasõna. Arutlus. Kas on nii? Mis sina sellest arvad? Vrd A lk 77 – leiutaja õpib, kuni elab. 5. Kuidas näeb varvaste kastmine välja? Kastab ehk loputab. Mida saab veel

	kasta? Kes/mis kastab? 6. Sõnaga „vaht“ liitsõnade moodustamine. Vaht – kes on vaht? Mida teeb majakavaht? Kas vaht saab olla mis? (Lainevaht, mannavaht, seebivaht.)